

ยกระดับสุขภาพของประชาชน ความท้าทายใหม่หลังการแก้จนของจีน

ฉันทันธร มหาพรประจักษ์

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ต้นเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา จีนเพิ่งจัดงานฉลองครบรอบ 100 ปีในการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยจีนได้ประสบความสำเร็จในการสร้าง “สังคมมีกินมีใช้” อย่างรอบด้าน และประกาศชัยชนะเหนือความยากจนในปีก่อน แม้ต้องเจอกับวิกฤติโควิด บางชุมชนพรหมชวนคิดในวันนี้จึงขอใช้โอกาสนี้พูดถึงประเด็นนี้และนโยบายที่จีนกำลังดำเนินต่อไปค่ะ

การแก้ปัญหาความยากจนของจีนเป็นหนึ่งในตัวอย่างสำหรับประเทศอื่นที่ต้องการขจัดความยากจน โดยจีนเน้นแก้จนผ่านการกระจายความช่วยเหลือ ให้การดูแลที่ลดความยากจนและเพิ่มการพัฒนา ไม่ได้เน้นการแจกเงินหรือใช้เม็ดเงินลงไปตรง ๆ แต่แก้จนอย่างยั่งยืนด้วยการแก้ไขและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีพของประชาชน นับตั้งแต่ปี 2556 หรือกว่า 8 ปีที่จีนใช้นโยบายนี้เพื่อนำพาคนจีนในพื้นที่ชนบทและยากจนพ้นจากความยากจนอย่างเบ็ดเสร็จภายในปี 2563 จีนก็บรรลุเป้าหมาย และช่วยให้ประชากรที่ยากไร้ในเขตชนบท (ที่มีรายได้ต่ำกว่า 2,300 หยวน หรือประมาณ 10,000 บาทต่อคนต่อปี) กว่า 100 ล้านคนพ้นจากความยากจนผ่าน “ความหมดห่วงสองประการ และสามหลักประกัน” โดย 1) ไม่ต้องห่วงเรื่องอาหารการกินและ 2) เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม รวมถึงมีหลักประกัน 1) ด้านการศึกษาภาคบังคับ 2) การรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐาน และ 3) ความปลอดภัยด้านที่อยู่อาศัย

นักวิชาการจากต่างประเทศสรุปว่า **หลักความสำเร็จในการบรรเทาความยากจนในจีน ประกอบด้วย "5Ds" คือ D1:ผู้นำที่มุ่งมั่น (Determined Leadership)** โดยผู้นำแต่ละรุ่นของจีนมีแนวคิดร่วมกันในการขจัดความยากจน **D2:มีแผนการที่ชัดเจนและแจกแจงรายละเอียด (Detailed Blueprint)** โดยจีนมีแผนระยะสั้นและระยะยาวที่ระบุกลุ่มเป้าหมายชัดเจน วิเคราะห์สาเหตุและที่มาของปัญหา รวมถึงมีมาตรการและขั้นตอนการดำเนินการที่เจาะจงเพื่อแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ **D3:มุ่งเน้นการพัฒนา (Development Oriented)** ผ่านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อแก้ความยากจน และให้ความสำคัญกับการศึกษาที่จะเป็นกุญแจแก้ไขปัญหาคความยากจนอย่างยั่งยืน **D4:การกำกับดูแลที่อิงข้อมูล (Data-based Governance)** ผ่านการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และ **D5:การกระจายอำนาจ (Decentralized Delivery)** ผ่านเลขาธิการ 5 ระดับ ประกอบด้วย มณฑล จังหวัด อำเภอ ชนบท และหมู่บ้าน ที่ร่วมกันทำงานและช่วยแก้ไขปัญหาคจนถึงระยะสุดท้าย ด้วยหลักการ

แก้ปัญหาเหล่านี้ ทำให้จีนบรรลุเป้าหมายการลดความยากจนภายใต้การพัฒนาที่ยั่งยืนปี 2573 (ค.ศ. 2030) ของสหประชาชาติก่อนกำหนดถึง 10 ปี

แม้จีนจะประกาศความสำเร็จกับการแก้ไขความยากจน แต่**ปัญหาที่มาพร้อมกับเศรษฐกิจที่พัฒนาคือสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ที่กลายมาเป็นความท้าทายของจีน** โดยรายงานของคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติของจีน พบว่า ในปี 2563 คนจีนอายุ 18 ปีขึ้นไปมากกว่าครึ่ง มีภาวะน้ำหนักเกินและเป็นโรคอ้วน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตลอด 20 ปีที่ผ่านมา จากตัวเลข 29% ในปี 2545 และ 42% ในปี 2555 ขณะที่เด็กจีนก็มีปัญหานี้เช่นกัน กลุ่มเด็กอายุระหว่าง 6-17 ปี มีภาวะน้ำหนักเกินและอ้วนรวมกันถึงเกือบ 20% ส่วนกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี อยู่ที่ 10% หากนับจำนวนทุกกลุ่มอายุรวมกัน จีนจะมีจำนวนประชากรที่กำลังเผชิญภาวะน้ำหนักเกินและโรคอ้วนถึงกว่า 600 ล้านคน ซึ่งมากกว่าประชากรสหรัฐฯ ทั้งประเทศ ทั้งนี้ รัฐบาลจีนได้พยายามดำเนินนโยบายแก้ปัญหาสุขภาพข้างต้นมาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นผ่านสถานศึกษา เช่น การปรุงอาหารให้ถูกหลักตามโภชนาการ หรือเพิ่มการออกกำลังกายให้ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก่อนจบการศึกษา แต่อาจยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามที่รัฐบาลจีนหวังไว้

นอกจากนี้ **จีนให้ความสำคัญมากขึ้นกับสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุเช่นกัน** เนื่องจากประชากรของจีนที่มีมากถึง 1,400 ล้านคน หรือคิดเป็น 1 ใน 5 ของประชากรโลก กำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว โดยในปี 2563 สัดส่วนของผู้สูงอายุจีนที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปมีถึง 12% และคาดว่าจะเพิ่มเป็น 16.9% ภายในปี 2573 และแน่นอนเมื่อมีผู้สูงอายุมากขึ้น ค่าใช้จ่ายเพื่อการดูแลสุขภาพย่อมเพิ่มขึ้นตามตัว เพื่อลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นและเป็นการสร้างชาติจีนอย่างยั่งยืนเมื่อปี 2559 จีนได้กำหนดนโยบาย “Healthy China 2030” เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาสุขภาพของประชากรจีนให้มีสุขภาพที่ดีและพัฒนาาระบบสาธารณสุขและสถานพยาบาลให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยสนับสนุนงบประมาณในการวิจัยและพัฒนาตัวยาที่มีคุณภาพร่วมกับบริษัทต่างชาติ รวมถึงให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีในระบบการแพทย์ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ระบบ Big Data และ การใช้ระบบ Telemedicine เพื่อช่วยให้การแพทย์ของจีนพัฒนาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นโยบายของจีนที่เน้นเรื่องสุขภาพและสังคมผู้สูงอายุมากขึ้น ทำให้ความต้องการสินค้าและบริการทางการแพทย์เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจในกลุ่ม Healthcare อย่างเช่น บริษัทผู้ผลิตยา บริษัทเทคโนโลยีชีวภาพ โรงพยาบาล ผู้ผลิตอุปกรณ์การแพทย์ และ Telemedicine เป็นกิจการที่ได้รับประโยชน์และเป็นโอกาสของธุรกิจไทยที่มีศักยภาพในกลุ่มเหล่านี้ที่จะขยายธุรกิจหรือรุกตลาดจีนค่ะ

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับข้อคิดเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย